

Годишен извештај за 2010 Смртни случаи, повреди и несреќи на работа

Предговор

Некако најтешко ми е да седнам да го напишам овој вовед во годишните извештаи што ги составува Македонското здружение за заштита при работа.

Сакам да ја претставам ситуацијата во која се наоѓаме, што правиме, да напишам збор-два дека полека но сигурно го пробиваме патот за подобри услови за работа во Македонија, го заживуваме делот кој со години беше само мртво слово на хартија – заштитата при работа, отвараме услови за постојано образование на професионалците од оваа област, и се повеќе од нив ја препознаваат заштитата при работа како своја професија.

Но не можам...

Тогаш ги здогледувам страниците кои следуваат, бројките придружувани од убаво уредените табели на белите страници од овој извештај и почнува да ми се стега грлото. Заштитарско во мене крикнува и ме освестува дека тие бројки се луѓето кои во минатат година загинаа на работното место. Тоа се луѓето за чии животи никогаш не слушнавме, но нивната смрт ги стави како безлични бројки на уште еден извештај за несреќите при работа во Република Македонија.

Почитувани мои колеги... и оваа година не успеавме во својата намера да не го издадеме извештајот за случени несреќи и смртни случаи на работа за 2010 година.

Милан Петковски

Претседател на Македонското здружение за заштита при работа

ПОВРЕДИ СПОРЕД ГРАДОВИ

Во однос на местото, Скопје е град со најголем број на повреди и несреќи со фатален исход, па следат Прилеп, Гостивар, М.Каменица, Струмица итн. Интересен е бројот на повреди во Штипскиот регион кој се должи највеќе на сообраќајните несреќи при извршување на работни задачи. Целосен преглед повредите и несреќите по градови е прикажан во Табела 1.

Табела 1: Преглед по градови

ГРАД	СМРТНИ СЛУЧАИ	ПОВРЕДИ	ВКУПНО
Богданци	2	0	2
Битола	1	2	3
Велес	1	5	6
Гевгелија	2	0	2
Гостивар	3	4	7
Демир Хисар	1	0	1
Делчево	1	0	1
Кочани	2	2	4
Македонски Брод	1	0	1
Крива Паланка	0	2	2
Куманово	2	5	7
М. Каменица	3	0	3
Охрид	1	0	1
Демир Капија	0	0	0
Прилеп	3	6	9
Пробиштип	0	7	7
Градско	0	0	0
Скопје	12	27	39
Струга	0	0	0
Струмица	3	2	5
Тетово	1	4	5
Штип	2	14	16
Свети Николе	1	2	3
Кичево	1	0	1
Берово	0	0	0
Радовиш	1	3	4
Надвор од државата	0	0	0
	44	85	129

НЕСРЕКИ СПОРЕД ДЕЈНОСТИ

Според Табела 2 можеме да заклучиме дека најголем број на несреќи во 2010 година има во дејноста на јавна управа и одбрана во градежништвото, па потоа во рударство и вадење камен, преработувачката индустрија и тн. И оваа година неформалниот сектор е со висока бројка на несреќи особено со смртни последици. Ова се должи на големиот број на несреќи со трактори како и извршување на домашни работи како помошници за друго лице. Комплетен преглед на несреќи по дејности е прикажан во Табела 2.

Табела 2: Преглед по дејности

ДЕЈНОСТ	КЛАСА	СМРТНИ СЛУЧАИ	ПОВРЕДИ	ВКУПНО
Земјоделство, шумарство и рибарство	A/A 01	2	2	4
	A/A 02	0	1	1
Рударство и вадење камен	B/B 05	2	1	3
	B/B 07	3	3	6
	B/B 08	2	1	3
	B/B 09	0	1	1
Преработувачка индустрија	C/B 10	0	1	1
	C/B 13	0	1	1
	C/B 15	0	0	0
	C/B 19	1	0	1
	C/B 22	0	1	1
	C/B 24	0	2	2
	C/B 25	0	1	1
	C/B 31	0	2	2
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	D/Г 35	1	5	6
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	E/Д 38	2	2	4
Градежништво	F/Г 41	6	11	17
	F/Г 42	0	4	4
	F/Г 43	0	3	3
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли	G/E 45	0	2	2
	G/E 47	1	1	2
Транспорт и складирање	H/Ж 49	4	3	7
	H/Ж 52	1	0	1
Информации и комуникации	J/S 60	0	0	0
Финансиска дејност и дејности на осигурување	K/И 64	0	0	0
Административни и помошни услужни дејности	N/Л 81	0	0	0
	N/Л 82	0	0	0
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	O/Љ 84	0	26	26
Дејности на здравствена и социјална заштита	O/Н 86	1	3	4
Уметност, забава и рекреација	R/Њ	0	0	0
Други услужни дејности	S/O 96	3	0	3
Дејности на домаќинствата како работодавачи; дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби	T/П 98	16	6	22
Недефинирано		0	1	1
Вкупно		44	85	129

Мора да се напомене дека при смртен случај или потешка повреда на работно место имаме различни инспекциски служби кои се надлежни за вршење увид. Така во дејноста на рударство увид во несреките врши рударски инспектор. Инспекцијата за заштита при работа во состав на Министерството за труд и социјална политика не врши увид и не води евиденција за несреки на работници во сообраќај, во секторот на полиција, одбрана и за несреки настанати при вршење дејност во домаќинствата. Поради ова постои можност за разлика во бројките за несреки кои ги водат различни институции.

ПРИЧИНИТЕЛИ НА НЕСРЕЌА НА РАБОТА

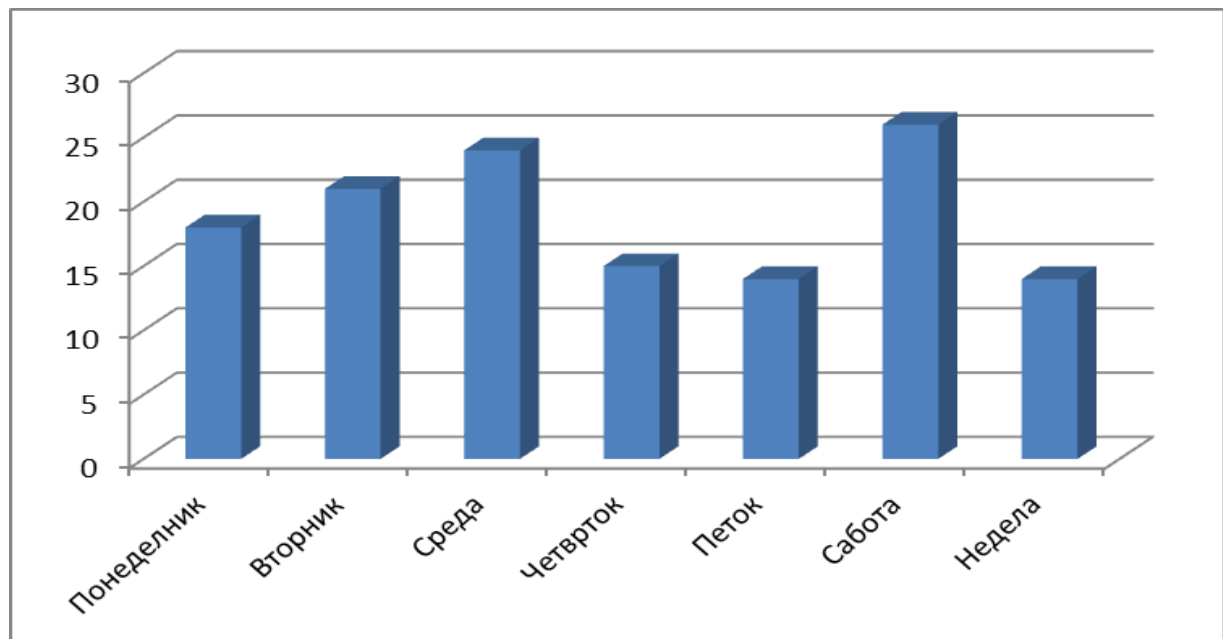
Поради потребата од детална истрага и анализа за да се утврдат вистинските причинители за секоја повреда или смртен случај, не сме во можност да направиме соодветна класификација. Односно најчесто од нашите извори (медиуми) немаме целосни податоци за причинителот на повредата или целосен и точен опис на настанот. Ова ќе можеме да го класифицираме во моментот кога за извори на податоците ќе имаме релевантни податоци согласно одредена методологија на водење на несреките.

ПОДЕЛБА НА НЕСРЕКИТЕ ПО ДЕНОВИ

Бидејќи податоците кои ги објавуваме се однесуваат на сите дејности согласно НКД постои изедначеност на несреките по денови. Затоа имаме несреки при вршење дејност и во сабота или недела.

Табела 3: Преглед по денови

ДЕН ВО НЕДЕЛАТА	БРОЈ НА НЕСРЕКИ	ПОВРЕДИ	СМРТ
Понеделник	18	10	8
Вторник	21	13	8
Среда	24	14	7
Четврток	15	11	4
Петок	14	8	6
Сабота	26	22	4
Недела	14	7	7

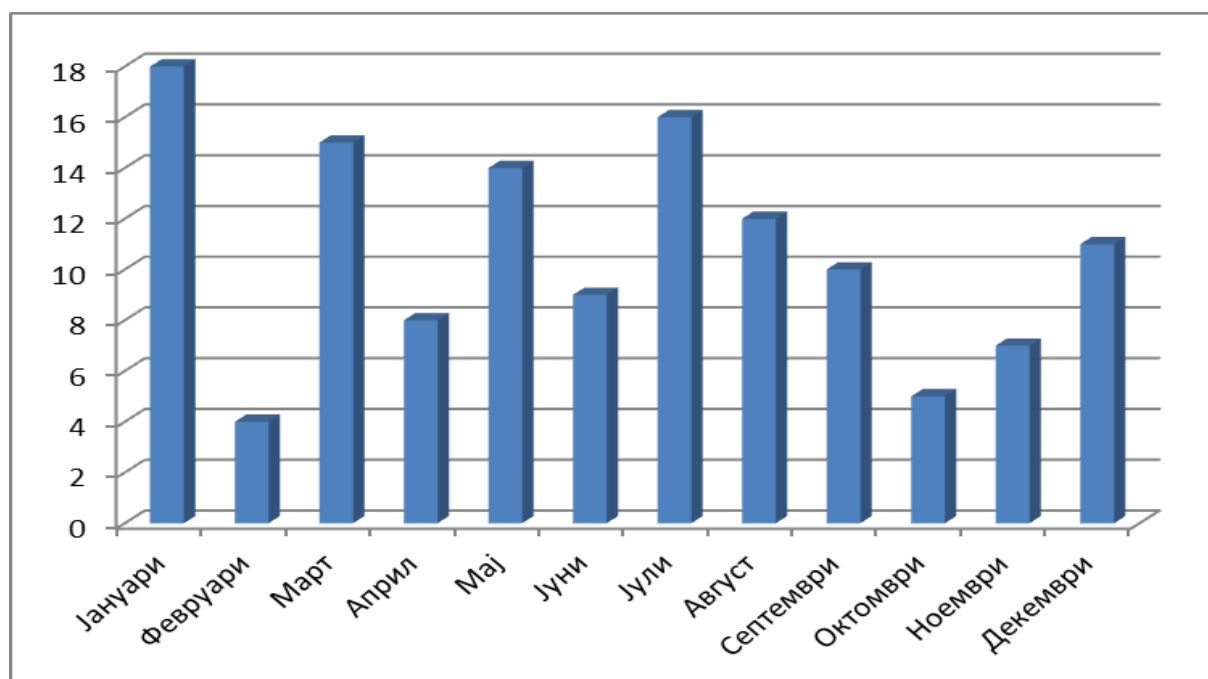

НЕСРЕКИ ПО МЕСЕЦИ

Од добиените резултати очигледно е дека Јануари, Јули и Март се месеци во кои има најголем број на несреќи. Тешко е да се дефинира зошто овие месеци се со најголем број несреќи со оглед на тоа дека во анализата се земени и сообраќајните несреќи кои пак зависат во многу и од временските услови. Најмалку несреќи има во зимските месеци со исклучок на Јануари. Прегледот по месеци е даден во Табела 4.

Табела 4: Преглед по месеци

МЕСЕЦ ВО ГОДИНАТА	БРОЈ НА НЕСРЕКИ	ПОВРЕДИ	СМРТ
Јануари	18	15	3
Февруари	4	4	0
Март	15	10	5
Април	8	3	5
Мај	14	7	7
Јуни	9	7	2
Јули	16	12	4
Август	12	7	5
Септември	10	5	5
Октомври	5	5	0
Ноември	7	2	5
Декември	11	8	3

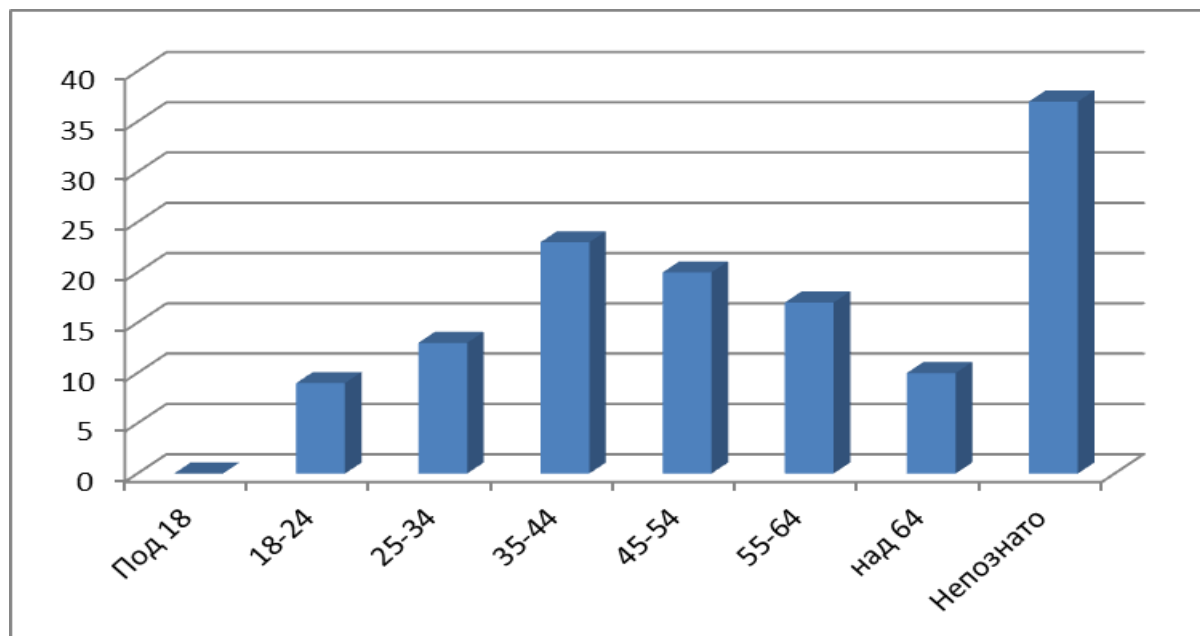

НЕСРЕКИ ПО ВОЗРАСТ

Според добиените податоци најголем број несреки се случиле на лица на возраст помеѓу 35 и 44 години. За голем дел од несреките нема податоци за возраста на лицата. Интересно е што во релативно високата бројка за лица над 64 години (лица кои би требало да се во пензија) најголем број на случаи се при управување и вршење работа со трактори. Прегледот по возраст е даден во Табела 5

Табела 5: Преглед по возраст

ВОЗРАСТ (ГОДИНИ)	БРОЈ НА НЕСРЕКИ	ПОВРЕДИ	СМРТ
Под 18	0	0	0
18 – 24	9	7	2
25 – 34	13	10	3
35 – 44	23	14	9
45 – 54	20	4	16
55 – 64	17	10	7
Над 64	10	3	7
Непознато	37	37	0

ИЗВОР НА ПРИБИРАЊЕ НА ПОДАТОЦИ НА НАСТАНАТИ НЕСРЕЌИ ПРИ РАБОТА

Македонското здружение за заштита при работа како извор за добивање на податоци за настанати несреќи при работа во 2010-та година, ги користеше информациите објавени во пишаните медиуми во Р.Македонија. Добиените информации за настанати несреќи при работа од медиумите беа основа за направената анализа на податоците која е прикажана предходно.

Македонското здружение за заштита при работа со цел добивање на комплетни податоци за настанати несреќи при работа и смртни случаи во Р. Македонија за 2010 год., побара официјални податоци за истите од:

- Конфедерација на Работодавачи на Р. Македонија
- Фонд за здравствено осигурување на Македонија
- Конфедерација на слободни синдикати на Македонија
- Организација на работодавачи на Македонија
- Сојуз на синдикатите на Македонија
- Унија на независни и автономни синдикати на Македонија
- Државен инспекторат за труд
- ЈЗУ Институт за јавно здравје
- ЈЗУ Институт за медицина на трудот на Р. Македонија - Скопје
- Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија
- Државен завод за статистика на Р. Македонија
- Министерство за економија
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство

До моментот на составување на овој извештај добивме одговор од Државен инспекторат за труд, Државен завод за статистика на Р. Македонија и Конфедерација на слободни синдикати на Македонија. Другите институции не одговорија на барањето или не одговорија на повторните дообјаснувања за целите на прибирање на податоците. Во продолжение е презентираан извештајот на ДИТ како најцелосен од пристигнатите.

Сектор	ДЕЈНОСТ Трговец поединец и трговски друштва (НАЗИВ)	Број на извршени редовни надзори		Контролни надзори	Извршени увиди на само место за:			Донесени решенија	Донесени забрани
		Трговец поединец, трговско друштво	Број на вработени		Смртни повреди	Колект. повреди	Потешки повреди		
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11
А	Земјоделство, лов и шумарство	123	2384	24			7	54	
Б	Рибарство	3	16	1					
В	Вадење на руди и камен	21	398	5	2		16	10	
Г	Преработувачка индустрија	2969	72200	926	2	2	289	1791	19
Д	Снабдув.со ел.енерг.,гас и вода	97	3600	18	1		29	36	
Ѓ	Градежништво	1604	19562	465	5		58	775	51
Е	Трговија и поправка на уреди	4748	18101	975	1		23	1740	13
Ж	Хотели и ресторани	1516	9808	366			14	613	1
З	Сообраќај, складирање и врски	273	2793	66			43	125	2
С	Финансиско посредување	305	1996	85			4	132	
И	Активн. во врска со недвижен имот, изнајмув. и дел. активн.	130	882	18			1	21	
Ј	Јавна упр и одбрана,зад.социјал зашт	747	15918	67			28	158	
К	Образование	51	1786	6			16	14	
Л	Здравство и социјална работа	279	2917	34			35	40	
Љ	Др.комун.култур.опш. и лични усл	762	5556	149	1	1	47	295	6
М	Прив.домаќ.со вработени лица	125	122	19		1		38	
Н	Разно	322	2585	83		4	15	87	
	ВКУПНО:	14075	160624	3307	12		625	5929	92

РЕЗИМЕ

Уште еднаш мора да потенцираме дека целта на овој извештај единствено е поттикнување на сите оние кои учествуваат во овој процес да вложат максимален напор кон добивање на усогласени податоци за реалната состојба во областа на водење евиденции во безбедноста и здравјето при работа.

Целта не е само усогласување на бројките, туку овие бројки поткрепени со низа други статистички податоци да бидат анализирани за да добиеме одредени заклучоци, да видиме каде се слабостите и да предлагаме соодветни мерки за надминување на проблемите. Доколку само добиеме релевантни бројки без соодветна анализа целта е промашена. Овој процес мора реално да заживее и во Р.Македонија.

Покрај донесените законски решенија за водењето на евиденцијата во оваа област потребно е и донесување на подзаконски акти кои точно ќе ги дефинираат потребните податоци при евидентирањето кои се потребни за подетални истраги, донесување на заклучоци и предлагање соодветни мерки.

Меѓутоа неретко во пракса се сретнуваме со недоволно познавање на обврските на лицата кои треба да учествуваат во деловите на процесот, како и немарниот пристап поради непознавање или други побуди. Поради тоа потребно е и воведување на одговорност на сите учесници во процесот од лицата кои ги пополнуваат потребните документи до оние кои вршат нивна обработка. Исто така по усвојување на потребните обрасци потребно е да се изврши соодветна обука на сите оние кои учествуваат во процесот.

Во овој момент, освен податоците кои ги има Државниот инспекторат за труд, кои произлегуваат од извршени увиди во несреќи при работа, ниту едни други податоци не можат сериозно да се анализираат и да се изведат соодветни заклучоци.

Доколку сакаме побрзо приближување кон Европската унија ни претстои само уште мал број на подзаконски акти со кои ќе се воведат ESAW – Методологијата и многу многу работа за нејзино правилно спроведување.